

Činnost střediska knihovna

Osnova:

1. Úvod
2. Čtenáři
3. Budování knihovního fondu
4. Služby knihovny
5. Kulturně – výchovná činnost
6. Výhled rozvoje

Úvod

Městská knihovna Boskovice je veřejnou univerzální knihovnou, která poskytuje služby způsobem zaručujícím rovný přístup všem. Je evidována u Ministerstva kultury České republiky jako veřejná knihovna ve smyslu knihovního zákona a plní úkoly a poslání vymezené v tomto zákoně. Knihovna Boskovice poskytuje své služby na náměstí 9. května 2 a dále ve třech pobočkách – Mladkově, Hrádkově a Vratíkově.

Činnost a výkony knihovny byly během roku 2022 v porovnání s předešlými roky vyrovnané. Začátek roku byl lehce poznamenán epidemiologickou situací, kdy byla v lednu a únoru zmrazena kulturně-výchovná činnost. Deficit v počtu akcí se nám však během roku podařilo dohnat a dostali se na úroveň předešlých let. Půjčovny byly otevřeny po celý rok jen s drobným omezením počtu návštěvníků internetových stanic. Přesto jsme čtenářům nadále nabízeli alternativní možnosti půjčování a propagovali digitální služby knihoven a to hlavně prostřednictvím portálu Knihovny.cz a služby DNNT - Díla nedostupná na trhu. Z pohodlí domova je možný přístup k plným textům dokumentů (knihy, časopisy, noviny atd.) vydaných na území České republiky do roku 2007. Jedná se o dokumenty, které jsou dosud chráněny autorským právem (tj. neuplynulo 70 let od smrti autora) a které zároveň nejsou dostupné na trhu. Ve spolupráci se společností Palmknihy a díky dotaci Ministerstva kultury nabízíme již druhým rokem našim zaregistrovaným čtenářům také možnost půjčování - stahování elektronických knih.

Čtenáři

Během roku 2022 se do knihovny zaregistrováno 1 813 čtenářů, kteří si během 25 440 návštěv vypůjčili 65 945 knih, časopisů, novin, AV knih nebo e-knih. Počty čtenářů lehce ovlivnila epidemie koronaviru. Za rok 2022 bylo zaregistrováno o cca 200 čtenářů méně, než v „předcovidových“ letech 2018 nebo 2019. V poslední době k naší velké radosti zaznamenáváme zvýšený zájem dětí a rodičů a s tím souvisící nárůst počtu dětských čtenářů. Věříme tedy, že se v počtu zaregistrovaných čtenářů brzy dostaneme na čísla z let 2018, 2019. Nové a to především dětské čtenáře získáváme díky systematické práci s dětským čtenářem, skvělé spolupráci se školami a zapojením se do projektů na podporu čtenářské gramotnosti.

Budování knihovního fondu

Do knihovny přibylo během sledovaného roku 1 470 svazků knih. Z toho byla zakoupena asi třetina svazků, ostatní knihy získala knihovna díky projektu Česká knihovna a nezanedbatelnou část tvoří dary čtenářů. Knihovna odebírala cca 59 titulů periodik. Je to o cca 20 titulů méně než v roce 2021. Počet předplaceného tisku jsme redukovali z finančních důvodů po důkladném zvážení a vyhodnocení jejich využití. Dlouhodobě se nám bohužel nedaří plnit doporučený knihovnický standard - částka 30 až 45 Kč/1 obyvatel. V roce 2022 jsme nakoupili knihovní fond za cca 111.500,- Kč. Z toho činila mimořádná částka od zřizovatele 55.000,- Kč. Knihovna nutně potřebuje pro nákup knihovního fondu získat odpovídající a stabilní rozpočet. Knihovní fond je třeba soustavně doplňovat novinkami, aby si zachoval svůj význam, aktuálnost a aby vzbuzoval zájem čtenářů.

Služby

Tradiční služby knihovny půjčování knih, novin, časopisů a audioknih se nám již v roce 2021 podařilo rozšířit o **půjčování elektronických knih**. K získání nové služby, jejímž dodavatelem je firma Palmknihy, jsme využili dotaci Ministerstva kultury VISK3. Během roku 2022 využilo tuto službu 83 čtenářů, kteří si půjčili 358 e-knih.

Velmi dobré výsledky vykazuje knihovna v počtu zrealizovaných **meziknihovních výpůjček** (dále jen MVS). Dle statistických výstupů za rok 2021 máme jednoznačně nejvyšší počet MVS na okrese Blansko a asi čtvrtý nejvyšší počet vyřízených MVS mezi knihovnami v celém v Jihomoravském kraji. Za uplynulý rok bylo do jiných knihoven odesláno 186 požadavků, 752 požadavků bylo obdrženo z jiných knihoven. Již druhým rokem jsme zapojeni do systému Získej, což je národní platforma pro snadné poskytování meziknihovních výpůjčních služeb a služeb dodávání dokumentů.

Knihovna již několik let nabízí **donáškovou službu** předem objednaných knih. Službu během roku využilo 7 čtenářů, většina z nich opakovaně.

Biblioskříňka – od konce roku 2021 mají čtenáři k dispozici box sloužící k samoobslužnému vracení knih. Mohou tak vracet knihy bez ohledu na provozní dobu knihovny 24 hodin denně. Biblioskříňka byla zakoupena díky dotaci získané z prostředků Ministerstva kultury VISK3.

Další služby - Knihoblešák, Den darované knihy, doplňování knihobudek

Jde o akce, které jsme veřejnosti začali nabízet v době složité pandemické situace, kdy bylo preferováno venkovní setkávání se. Tyto aktivity se setkaly u veřejnosti s velmi dobrou odezvou a tak v nich rádi nadále pokračujeme.

Kulturně – vzdělávací činnost

Kromě základní knihovnické činnosti nabízí knihovna řadu kulturních či vzdělávacích akcí. Tradičně je na skvělé úrovni práce s dětským čtenářem. Od března do konce roku navštívilo knihovnu během 100 čtenářských lekcí, výtvarných dílniček nebo besed s autory 1.968 dětí. Kulturně - vzdělávací akce jsou bohužel velmi limitovány nevyhovujícími prostory knihovny. Akce pro dospělé jsme v poslední době z těchto důvodů zcela omezili nebo přesunuli mimo knihovnu.

Z konkrétních akcí byla pro knihovnu důležitá spoluúčast na žánrovém festivalu BozaCon. Díky kreativní výzvě jsme zajistili výzdobu prostor Sokolovny během festivalu. Nepřehlédnutelná byla výstava místní šestnáctileté výtvarnice Elišky Štefaňákové. Po ukončení byli autoři více než 300 prací náležitě oceněni. Knihovna se aktivně podílela také na zorganizování a průběhu několika autorských čtení či besed se spisovateli a ilustrátory (Nikkarin František Kotleta, Kristýna Sněgoňová, Kateřina Šardická, Vojtěch Matocha). Jsme rádi, že jsme na festivalu dostali vlastní prostor, kde si mohli návštěvníci zakoupit knihy, či posedět ve čtenářském doupěti.

Začátkem roku jsme uzavřeli a vyhodnotili dvouletý projekt Psí rok, který vyvrcholil v dubnu regionální akcí - výstavou dětských prací a setkáním čtoucích rodin a to za účasti spisovatelky a patronky projektu Lucie Hlavinkové.

Z velkého počtu akcí pro děti musíme zmínit autorské besedy pro děti ze ZŠ Boskovic. Žáci měli možnost se setkat známou ilustrátorkou Galinou Miklínovou a s rozhlasovou novinářkou a autorkou knih pro děti Michaelou Veteškovou. Úspěch u dětí a rodičů měl také cyklus prázdninového čtení, které jsme zakončili výšlapem za vodníky. Díky kooperaci s MAS Boskovicko Plus zavítal na dvě autorská čtení autor regionálních pověstí Zdeněk Peša. S MAS Boskovicko PLUS jsme spolupracovali také na velikonočním programu v areálu Skleníku a na akci Boskovicko sobě.

Knihovna se zapojila již čtrnáctým rokem do projektu **Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka**. Díky němu získalo přes 130 boskovických prvňáčků knihu spisovatelky Kláry Smolíkové a fotografa Petra Václavka Dubánek a tajný vzkaz. A hlavně – všechny děti z 1. tříd alespoň dvakrát během školního roku navštívily knihovnu.

Mezi nejoblíbenější a nejvděčnější patří **letní akce knihovny**. Během letních prázdnin se konala v knihovně – a také mimo ni – řada akcí. První se jmenovala Hurá na řeku a poznali jsme při ní, že i v knihovně se dá plavit po vodě – stačila pádla, dobrá nálada a dětská fantazie. Úžasná kniha Anny Ilenas Barevná příšerka, při jejímž čtení děti poznávají pestrý svět emocí, nám byla inspirací pro další akci – radostné letní čtení a výtvarnou dílničku. Poté jsme uskutečnili Výšlap za vodníky – a putovali jsme nejen za nimi, ale i na další místa, ve kterých se v Boskovicích vyskytuje voda – stanici dobrovolných hasičů a zimní stadion. Putování jsme zakončili v Pílském údolí, kde jsme se s opravdovým vodníkem dokonce setkali. S radostí jsme se také zapojili do akce MAS Boskovicko PLUS Boskovicko sobě. Zasloužili jsme se, spolu s Regionálním oddělením knihovny, o vznik a zdárný průběh naučné řemeslné stezky pro děti. Další příležitostí, kdy měly děti letos o prázdninách možnost pobýt v knihovně, byl příměstský tábor KZMB. Jejich úkolem bylo seznámení s prací knihovníka. Některé děti byly asi lehce zklamány, protože si chtěly v rámci „pracovní doby“ jen číst. A

zatím na ně čekaly úkoly a „spousta práce“. Za zmínku stojí také návštěvy příměstského tábora pro ukrajinské děti.

Novinkou určenou mládeži od 11 do 15 let byl kroužek tvůrčího psaní „**Rozepiš se v knihovně!**“. Vznikl díky iniciativě dobrovolnice Mgr. Martiny Peškeové. Členové kroužku se scházeli v neformální atmosféře od září do prosince. Na schůzkách se seznamovali s metodami tvůrčího psaní, seznamovali se s literárními žánry, snažili se rozvíjet kritické myšlení a kompetence potřebné pro práci s informacemi. Pokračování kroužku plánujeme na únor 2023.

Tradičně jsme se zapojili do již 7. ročníku projektu Moravské zemské knihovny a JM kraje **Jižní Morava čte**. Téma loňského ročníku **Co vypráví voda bylo** zaměřené na ekologii a udržitelnost. V Boskovicích jsme napočítali 16 akcí, které byly součástí projektu a přes 300 dětí, které se do projektu jakýmkoli způsobem zapojily. Výherci soutěže na místní úrovni postoupili do krajského kola, kde se ve své kategorii umístil se svou prací Matěj Tichý. Získal 1. místo v kategorii volné tvorby. Ve své práci zmapoval mlýny ležící na řece Svitavě od Boskovic až do Adamova.

Pro dospělé návštěvníky se uskutečnilo autorské čtení spisovatelky Petry Dvořákové a přednáška historika, novináře a autora encyklopedických publikací Martina Rychlíka. Obojí ve spolupráci s komunitním centrem Prostor. Výročí 800. let od první zmínky o Boskovicích jsme si připomněli koncem března v Klubu seniorů společným povídám o regionálních autorech, literatuře a místních pověstech. Další akce „Mlýny a vodníci našeho kraje“ byla určena také Klubu seniorů, kam na podzim loňského roku zavítal autor regionální literatury a také amatérský výtvarník pan Bohumír Staníček.

Na jaře jsme se zapojili do projektu Moravské zemské knihovny a rakouských literárních a kulturních domů **Interreg V-A Rakousko-Česká republika**. Díky němu navštívil Boskovice rakouský spisovatel a básník Ferdinand Schmatz. Během tří denního pobytu si prohlédl město a vedl tlumočené rozhovory s pracovníky knihovny. Své dojmy z návštěvy zpracoval a vznikla esej, která je součástí dvojjazyčné publikace Putování za slovy.

Koníčkářské výstavy

Jde o projekt, který běží již druhým rokem. Ve skromných podmínkách na chodbě před vstupem do oddělení pro dospělé čtenáře jsou k vidění pravidelně obměňované výstavy místních sběratelů či kutilů. V roce 2022 se jednalo o sbírku fosilií, sbírku eroticky laděné literatury klasických autorů, výrobky pletené z papíru, dekorace ze starých knih a v předvánočním čase výstavu perníčků.

Pobočky

V březnu byla po několika letech obnovena činnost knihovny v městské části **Vratíkov**. Knihovně Boskovice tak přibyla třetí pobočka, kde je zaregistrováno 23 čtenářů a kde dobrovolná knihovnice paní Hana Novotná organizuje akce pro děti (Velikonoční výstava, Čarodějnický pochod a Putování za vodníkem).

V září byla po více než roční pauze znovuotevřena naše pobočka v městské části **Hrádkov**, která byla z důvody výstavby nového komunitního centra více než rok uzavřena. Knihovna je součástí komunitního centra. Knihovnice se spolupráci s osadním výborem organizuje volnočasové aktivity pro děti.

Činnost a výkony pobočky v **Mladkově** jsou stabilní.

Zaměstnanci, vzdělávání a odborné aktivity

Všichni pracovníci knihovny měli možnost se účastnit seminářů a školení, které pořádaly instituce a knihovny v ČR. V roce 2022 jsme v hojné míře využívali také on-line vzdělávání, které šetří čas i peníze. Zaměstnanci se účastnili také pravidelných pracovních porad. Během roku knihovna poskytla odbornou praxi dvěma studentkám.

Výhled

Rádi bychom co nejrychleji navázali na činnost knihovny před pandemií a získali zpět čtenáře a uživatele, kteří služby v době pandemie přestali vyhledávat. Současně chceme do knihovny díky dobré a kvalitní akvizici přilákat také zcela nové čtenáře. Nadále se hodláme věnovat podpoře čtenářské gramotnosti dětí od nejútlejšího věku. Budeme nadále využívat velmi dobré spolupráce se ZŠ a MŠ ve městě a budeme usilovat o lepší kooperaci se středními školami ve městě. Věříme, že knihovna získá pro svoji činnost nové prostory a že se

pro její práci otevřou zcela nové možnosti a stane se pro obyvatele Boskovic atraktivní kulturní a vzdělávací institucí.